

הערות לאזרחות

הגדרות –

- פלורליזם: הכרה בערך של ריבוי ומגוון דעות ועמדות של יחידים או קבוצות בחברה, וכן עידוד ותמיכה בקיום וביטוי של מגוון דעות ועמדות של יחידים או קבוצות בחברה.

חשיבותו של הפלורליזם - מתן לגיטימציה לשונות בין בני האדם.

פיזור הכוח הפוליטי: פיזור עוצמה פוליטית אמור להבטיח ביזור מבוקר ומוסכם של הכוח הפוליטי בין הקבוצות השונות בחברה.

אפשרות לחילופי שלטון: מתן לגיטימציה למאבקי כוח בין מפלגות וארגונים מאפשרת חילופי שלטון.

התמודדות פתוחה וישירה עם התנהגויות אנטי-דמוקרטיות: חברה פלורליסטית תתמודד יותר בקלות עם גילויי לאומנות בקרבה, עם ניסיונות לכפייה דתית ועוד. ריבוי ההתאגדויות אמור להבטיח ריבוי דעות, שיקיפו מגוון אפשרויות ויקטינו את הסכנה ליפול בשבי של דעות קדומות וסטריאוטיפים.

מאפשר לקיים תחרות חופשית בין הקבוצות השונות.

- סובלנות:

מתן יחס מכבד לשונים ממני, לדעותיהם, לאורח חייהם.

הימנעות מתגובות אלימות מילולית או פיזית בעת מחלוקת.

הימנעות מהפעלת סמכות שלטונית כלפי עמדות ביקורתיות או מרגיזות

חשיבותה –

• הסובלנות מבטיחה את מימוש זכויות הפרט והקבוצה במדינה (כמו החירות, חופש הביטוי לדעות השונות, חופש ההתארגנות של כל קבוצה ועוד).

• השמעת קולו של האדם הבודד: בחברה פלורליסטית, האדם הבודד מקבל הכרה בזכותו להשמיע את קולו אל מול קבוצות כוח ורשויות שלטוניות חזקות.

• סובלנות פוליטית מאפשרת תחרות חופשית ופתיחות במערכת הפוליטית לרעיונות שונים, אף אם הם אינם מקובלים כך נוצר שוק חופשי של דעות האזרחים מתוודעים לקשת רחבה של דעות ויש באפשרותם לבחון אותן.

• סובלנות פוליטית מעניקה לגיטימציה לדעות של נציגי הקבוצות השונות ובהן קבוצות אופוזיציה (אלה שאינן בשלטון ואינן מסכימות עם דעותיהם של הנמצאים בשלטון). היא מאפשרת תחרות חופשית ופתיחות במערכת הפוליטית. זהו תנאי הכרחי לחילופי שלטון.

• כללי המשחק הדמוקרטי: הסובלנות תורמת ליציבותם של המשטר והחברה, משום שהיא מאפשרת לקיים ויכוח בין הדעות השונות על פי כללי המשחק הדמוקרטי וללא אלימות, גם בנושאים טעונים.

ההבדל בין סובלנות לפלורליזם

פלורליזם: זכותה של כל קבוצה להירשם, לבחור צבע, סמל וכו' וחובתו של האיגוד לכדורגל להכיר בכל קבוצה.

סובלנות: חובתה של כל קבוצה לכבד כל קבוצה וחלילה לא לגלות אלימות פיזית או מילולית כלפי ריבوتיה

- עקרון ההסכמיות:
- הסכמה רחבה בין קבוצות בחברה על כללי משחק בסיסיים או על אופייה הבסיסי של החברה והמדינה.
- * מחזקת את היציבות ומאפשרת קיום בצוותא על אף חילוקי דעות בתחומים אחרים.
- * ישנו מתח בין ערך הפלורליזם המעודד ריבוי דעות לערך ההסכמיות המחזק את האחידות/ הערכים המשותפים

עקרון שלטון העם –

- חשאיות
- כלליות
- מחזוריות
- שוויוניות
- התמודדות חופשית

עקרון הכרעת הרוב – הגדרה

עקרון הקובע שמתוך כמה אפשרויות מתקבלת זו שרוב האוכלוסייה/הנציגים/המצביעים תומכים בה.
 אסור לרוב לקבל החלטות הפוגעות באופן לא סביר/בלתי מוצדק בזכויות יסוד ובמיוחד בזכויות המיעוט.

עריצות הרוב

הכרעת הרוב עלולה להפוך לעריצות הרוב, אם הרוב מדכא זכויות אדם טבעיות, או זכויות בסיסיות של המיעוט, אם הוא מונע מהמיעוט לנסות לשכנע את הציבור בצדקת עמדתו, או כאשר הרוב שולל את האפשרות להחלפת השלטון בדרכי שלום. במצב זה, הכרעת הרוב אינה לגיטימית, ומציאות כזו אף עלולה להמריץ את הציבור/ את המיעוט לפעול באלימות כדי לשנות את הכרעת הרוב.

זכויות אדם והאזרח

מדינה דמוקרטית שלא תשמור על זכויות האדם של האנשים שחיים בה היא לא דמוקרטית

אסור להגיך בתור תשובה למבחן עקרון זכויות האדם והאזרח, בגלל שניבחן על זכויות ספציפיות.

ארבעה סוגי זכויות

זכויות טבעיות(נקראות גם זכויות אדם/יסוד)

זכויות פוליטיות

זכויות קבוצתיות/תרבותיות

זכויות חברתיות כלכליות

לזכות לכבוד ישנם שני נגזרות:

הזכות לפרטיות – לחיות ללא חשיפה/התערבות/חדירה לגופו/חפציו

והזכות לשם טוב -

- "ועדת אונסקופ", 'הארכיון הציוני המרכזי'
< <http://www.zionistarchives.org.il/Pages/UNSCOP.aspx> >
- "מפא"י", 'תנועת העבודה הישראלית'
< <https://tnuathaavoda.info/parties/home/5/mapay.html#h3-1948> >
- "מלחמת העצמאות", אתר הכנסת
< <https://main.knesset.gov.il/About/Occasion/Pages/IndWar.aspx> >
- אשכול, לוי, "מבחר העודות מפרקי חייו", 2002, עמוד 181
<https://kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=95199637&nTocEntryID=95206411#5.8348.5.default>
- גוטויין, דניאל, "הדיאלקטיה של ההיסטוגרפיה הציונית", עם הספר
< http://www.ybz.org.il/_Uploads/dbsAttachedFiles/Article_69.4.pdf >
- פרופסור אבינרי, שלמה, "צמיחתה של הציונות"
< <https://lib.cet.ac.il/pages/item.asp?item=7745> >
- "מפא"י", האנציקלופדיה החופשית
<<https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%9E%D7%A4%D7%90%22%D7%99>>
- "זמן יהודי חדש", מאת ספריית פוזן, 2008, עמוד 90
<https://kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=70165437&nTocEntryID=70394159#9.1385.5.default>
- "היסטוריה", חרות – התנועה הלאומית
< http://www.herut.org.il/hebrew_new/history.html >
- "זאב ז'בוטינסקי", אנציקלופדיה בריטניקה
< <https://www.britannica.com/biography/Vladimir-Jabotinsky> >
- "ימין פוליטי בישראל", ויקיפדיה
https://he.wikipedia.org/wiki/%D7%99%D7%9E%D7%99%D7%9F_%D7%A4%D7%95%D7%9C%D7%99%D7%98%D7%99_%D7%91%D7%99%D7%A9%D7%A8%D7%90%D7%9C